UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Religiosis Domibvs. Titvlvs XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

per habitacula ſecularium perſonarum diſcurrunt, & frequenter intra eadem monaſteria perſonas ſuſpectas admittunt, in illius, cui ſuam integritatem voluntate ſpontanea devoverunt, gravem *a* offenſam, religionis opprobrium, & ſcandalum plurimorum) providere ſalubriter cupientes, præſenti conſtitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, ſancimus: univerſas & ſingulas moniales præſentes, atque futuras cujuſcunque religionis ſint vel ordinis, in quibuſlibet mundi partibus exiſtentes, ſub perpetua in ſuis monaſteriis debere de cætero permanere clauſura: ita, quòd nulli earum religionem tacitè vel expreſsè profeſſæ, ſit vel eſſe valeat quacunque ratione vel cauſa (niſi fortè tanto & tali morbo evidenter earum aliquam laborare conſtaret, quòd non poſſet cum aliis abſque gravi periculo ſeu ſcandalo commorari) monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, nec etiam honeſtæ (niſi rationabilis & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinuerit, ſpeciali licentia) ingreſſus, vel acceſſus pateat ad eaſdem: ut ſic à publicis & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omninò ſervire Deo valeant liberius, & (laſciviendi opportunitate ſublata) eidem corda ſua & corpora in omni ſanctimonia diligentius cuſtodire.

In monaſterio non mendicantium, tot ſorores debent recipi, quot poterunt ſine penuria ſuſtentari, & ultra non valet receptio. hoc dicit. Dominicus.

Sanè, ut hoc ſalutare ſtatutum commodius valeat obſervari, diſtrictius inhibemus, ne in monaſteriis ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in ſorores, niſi quot poterunt, de ipſorum monaſteriorum bonis ſive proventibus abſq; penuria ſuſtentari: ſi ſecus actum fuerit, irritum decernentes.

Abbatiſſæ Principibus ſecularibus, ad fidelitatis ſacramentum præſtandum adſtrictæ, ſi non poſſunt per procuratorem jurare, perſonaliter exeundo monaſterium jurabunt, abſque dilatione ad monaſterium redituræ. Domin.

Verùm quando Abbatiſſa vel prioriſſa, cujuſvis monaſterii pro feudo, quod monaſterium ipſum tenet ab aliquo Principe, ſeu domino temporali, ſibi debebit homagium, vel fidelitatis ſacramentum præſtare (niſi quòd per procuratorem illud præſtet poſſit efficere apud eum) de monaſterio cum honeſta & decenti ſocietate exire poterit eo caſu licenter, homagio facto, quàm primum commodè poterit, ſeu fidelitatis præſtito ſacramẽto ad ipſum monaſterium à veſtigio reverſura: ſic quòd in fraudem reſidentiæ, ſive moræ clauſtralis, nihil fiat omninò.

Compelluntur domini temporales, per cenſuram eccleſiaſticam, ut in ſuis curiis admittant Abbatiſſas per procuratores litigare. Eccleſiaſtici verò in temporalibus & ſpiritualibus earum procuratores admittere debent. Domin.

Porrò, ne moniales cauſam, ſeu occaſionem habeant evagandi, Principes ſeculares, ac alios dominos temporales rogamus, requirimus & obſecramus *b* per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionem peccaminum nihilominus ſuadentes, quòd Abbatiſſas ipſas, & prioriſſas, ac moniales quaſcunque, monaſteriorum ſuorum curam, adminiſtrationem, negotiáve gerentes, quibuſcunque nominibus cenſeantur, per procuratores in ſuis tribunalibus ſeu curiis litigare permittant: ne pro conſtituendis procuratoribus (qui adornati in aliquibus partibus nuncupantur) ſeu aliis hujuſmodi, eaſdem oporteat evagari. Si qui verò contra præſumpſerint, exhortationi hujuſmodi rationabili, atque ſanctæ obtemperare nolentes, cùm ſit juri contrarium, quòd mulieres (præſertim religioſæ) per ſeipſas litigare cogantur, & à via deviet honeſtatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per ſuos ordinarios eccleſiaſticos cenſura eccleſiaſtica compellantur. Epiſcopis autem & aliis prælatis ſuperioribus & inferioribus quibuſcunque injungimus, quòd & ipſi cauſas ſeu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipſis, aut in curiis eorundem, ſive ſint homagia, fidelitatis ſacramenta, ſive vel quicquid aliud, ipſa per procuratores earum faciant & tractari.

Ordinarii locorum, in ſubjectis monaſteriis propria, in exemptis Apoſtolica auctoritate clauſuram procurare debent: nec eſt propter hoc in aliis caſibus juriſdictio in exemptos eis attributa, hoc dicit. Dominicus.

Et quoniam parum eſſet condere jura, niſi eſſent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis univerſis diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ, ſeu obteſtatione divini judicii & interminatione maledictionis æternæ, præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in civitate ac diœceſi propria, in monaſteriis monialium ſibi ordinario jure ſubjectis, ſua; in iis verò, quæ ad Romanam immediatè ſpectant eccleſiam ſedis Apoſtolicæ auctoritate: Abbates verò & alii, tam exempti, quàm non exempti prælati eccleſiarum, monaſteriorum & ordinum quorumcunque in monaſteriis hujuſmodi ſibi ſubjectis, de clauſura convenienti, ubi non eſt ipſorum monaſteriorum expenſis & fidelium eleemoſynis, quas ad hoc procurent, diligentius facienda, & de ipſis monialibus includendis, quàm primùm commodè poterunt, providere procurent, ſi divinæ, ac noſtræ indignationis voluerint acrimoniam evitare: contradictores atq; rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo: invocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſecularis. Per hoc autem in monaſteriis exemptis ordinarii locorum, quoad alia nullam ſibi credant juriſdictionem vel poteſtatem aliquatenus attributam.

DE RELIGIOSIS DOMIBVS.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Non licet novum ordinem vel religionem, aut habitum novæ religionis creare & aſſumere. Et revocati ſunt ordines mendicantium per Papam non approbati, creati poſt Concil. Dominicus.

Gregorius X. *In Concilio general. Lugdunen.*

Religionum diverſitatem nimiam (ne confuſionem induceret) generale Concilium *b* conſulta prohibitione vetavit *c*. Sed quia non ſolum importuna petentium inhiatio illarum poſtmodum multiplicationem extorſit, verumetiam aliquorum præſumptuoſa temeritas diverſorum ordinum, præcipuè mendicantium (quorum nondum approbationis meruere principium) effrenatam quaſi multitudinem adinvenit: repetita conſtitutione diſtrictius inhibentes, ne aliquis de cætero novum ordinem aut religionem adinveniat, vel habitum novæ religionis aſſumat. Cunctas *d* affatim religiones & ordines mendicantes poſt dictum concilium adinventos, qui nullam confirmationem ſedis Apoſtolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni ſubjicimus, & quatenus proceſſerant *e*, revocamus.

---

a *Aliter autem hic legitur gravamen, offenſam & religionis.*
b *Not. dom. & Phil. quòd verba rogativa in materia præcepti ſtant præceptivè. gloſſ. 11. quæſt. 3. c. rogo. not. in l. age. c. de tranſ. de quo vide Tiraquell. tract. de pœnis temperandis aut remittend. cauſa 24.*

a *Vid. gloſſ. 11. q. 3. c. rogo. not. in l. age. C. de tranſ.* b *Conc. Later. ſub Innocent. III. cap. 13.* c *al. vitavit.* d *In antiq. ed. ut plurimum legitur ita: cunctos affatim religiones & ordines, & quidam manuſcriptus habet ita: cunctos affatim religioſos & ordines mendicantium.* e *al. proceſſerunt.*

Religi-

Religioſi mendicantes, per Papam poſt Concilium approbati & confirmati, non poſſunt aliquem ad profeſſionem recipere, domum vel locum de novo acquirere, nec acquiſita ſine licentia alienare, nec extraneis prædicare, confeſſiones eorum audire, vel ad ſepulturam admittere: Et contra factum non tenet, & contra faciens, excommunicatus eſt. h.d. Dominic.

Confirmatos autem per ſedem eandem, poſt idem tamen concilium inſtitutos, quibus ad congruam ſuſtentationem reditus aut poſſeſſiones habere profeſſio ſive regula quælibet interdicunt, ſed per quæſtum publicum tribuere victum ſolet incerta mendicitas: modo decernimus ſubſiſtere infraſcripto, ut videlicet profeſſoribus eorundem ordinum ita liceat in illis remanere, ſi velint, quòd nullum deinceps ad eorum profeſſionem admittant, nec de novo domum vel aliquem locum acquirant, nec domos ſeu loca, quæ habent, alienare valeant ſine ſedis ejuſdem licentia ſpeciali. Nos enim ea diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ reſervamus, in terræ ſanctæ ſubſidium, vel pauperum, vel alios pios uſus per locorum ordinarios, vel eos, quibus ſedes ipſa commiſerit, convertenda. Si verò ſecus præſumptum fuerit, nec perſonarum receptio, nec domorum vel locorum acquiſitio, aut ipſorum, cæterorumque bonorum alienatio valeat, & nihilominus contrarium facientes ſententiam excommunicationis incurrant. Perſonis quoque ipſorum ordinum omninò interdicimus, quoad extraneos, prædicationis & audiendæ confeſſionis officium, aut *a* etiam ſepulturam.

Revocatio ordinum mendicantium, prædicatores, minores, eremitanos, & carmelitas non comprehendit. hoc dicit. Dominic.

Sanè ad prædicatorum & minorum ordines (quos evidens ex eis utilitas eccleſiæ univerſali proveniens perhibet approbatos) præſentem non patimur conſtitutionem extendi. Cæterùm Eremitarum ſancti Auguſtini, & Carmelitarum ordines, quorum inſtitutio dictum Concilium generale præceſſit, in ſolido ſtatu volumus permanere.

Profeſſus de ordinibus revocatis, non collegialiter, ſed ſingulariter ad alios ordines tranſire poteſt. h.d. Dominic.

Ad hæc perſonis ordinum (ad quos conſtitutio præſens extenditur) tranſeundi ad reliquos ordines approbatos licentiam concedimus generalem: ita quòd nullus ordo ad alium, vel conventus ad conventum ſe, ac loca ſua totaliter transferat *b*, ſedis ejuſdem ſuper hoc permiſſione ſpecialiter non obtenta.

DE CAPELLIS MONACHORUM.

TITVLVS XVIII.

CAP. I.

Preſbyteri in eccleſiis Monachorum ad curam populi per Epiſcopum ad eorum præſentationem, per eundem (ſi cauſa ſubſit) ſunt deſtituendi. h.d. Dominicus.

Bonifacius octavus.

PReſbyteri, qui ad curam populi per Monachos in eorum eccleſiis præſentantur Epiſcopis, & inſtituuntur ab ipſis: (cùm debeant eſſe perpetui *c*) conſuetudine vel ſtatuto quovis contrario non obſtante, ab eiſdem nequeunt eccleſiis (niſi per Epiſcopos, & ex cauſa rationabili) amoveri.

DE IVRE PATRONATVS *a*.

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Donatio juris patronatus laici facta loco eccleſiaſtico, etiam ſine conſenſu Epiſcopi, tenet: non tamen præjudicat juri Epiſcopi. h.d. Dominicus.

Bonifacius octavus.

SI laicus jus patronatus eccleſiæ ſibi competens, eidem vel alteri eccleſiæ ſeu loco religioſo duxerit conferendum, hujuſmodi collatio (quamvis abſque aſſenſu Epiſcopi facta fuerit) efficax eſt cenſenda *b*. Per præfatam tamen collationem juri Epiſcopi, qui eidem aſſenſum non præbuit, nolumus in aliquo derogari.

Laicus quadrimeſtre tempus habet ad præſentandum: eccleſia verò ſemeſtre, licet à laico acquiſiverit jus patronatus. hoc dicit. Dominicus.

Verùm licet patronus laicus ad præſentandum tempus habeat quadrimeſtre duntaxat: eccleſia tamen (vel monaſterium, cui facta eſt à laico juris patronatus collatio) tempus habet ſemeſtre. Et omninò quantum ad præſentationem pertinet, non ut patronus laicus, ſed ut patronus debet eccleſiaſticus reputari.

DE CENSIBVS, EXACTIONIBVS, & procurationibus.

TITVLVS XX.

CAP. I.

Archiepiſcopus volens provinciam viſitare, prius debet viſitare eccleſiam, civitatem, & diœceſim propriam, clericos & laicos earundem. h.d. Dominicus.

Innocentius IV.

ROmana *c* eccleſia: *& infrà.* Statuimus, ut quilibet Archiepiſcopus ſuam volens viſitare provinciam, prius eccleſiæ ſuæ capitulum ac civitatem & diœceſim propriam plenè viſitare procuret: nec ſit ſolùm erga majorum, ſed etiam minorum eccleſiarum, nec circa clericorum tantùm, ſed etiam populorum viſitationem intentus. Et ſi commodè vel abſque difficultate accedere ad unamquanque non poterit, de pluribus locis ad unum congruum clericos & laicos ſtudeat convocare, ne in illis viſitatio poſtponatur.

Viſitata ſua diœceſi, Archiepiſcopus in parte vel in totum viſitat omnia loca eccleſiaſtica, clerum & populum provinciæ procurationem à viſitatis recipiendo. h.d. Domin.

Deinde liceat ei per totam provinciam vel ejus partem viſitationis officium exercere, civitates & diœceſes, ſuffraganeos ſuos & eorum ſubditos, cathedralium & aliarum eccleſiarum capitula & monaſteria, eccleſias & alia religioſa & pia loca, cleros & populos liberè viſitando, ac procurationes à locis tantum recipere viſitatis.

Archiepiſcopus poſt inceptam viſitationem in una diœceſi tranſiens ad aliam, ad primam redire non poteſt: niſi de novo reiteret in tota provincia. Dominic.

Ex quo tamen aliquam de ipſis diœceſibus viſitare cœperit, nunquam poſtea, ſive totam ſive partem ejus viſitaverit, revertatur cauſa viſitationis ad illam, priuſquam omnes reliquæ ipſius provinciæ diœceſes in toto vel in parte (quas ſecurè viſitare poterit) & ſua denuò fuerint viſitatæ. Quòd ſi fortè eadem diœceſis vel aliqua ibi eccleſia plus aliis indiguerit viſitari: tunc aliarum

a In manuſcript. ita: ac etiam ſepulturam. b alit. transferat. c Dictio, perpetuus, quid ſignificet, vid. Fulgoſ. conſ. 157. incip. in cauſa Benedicti, & Alex. conſil. 60. incip. omiſſo multiloquio, in 1. volum.

a De materia hujus tit. vide quod noviſſimè decrevit Concil. Trid. ſeſſ. 25. de reſor. c. 9. b Vid. l. cùm à matre. C. de re. vin. & l. peto. §. fratr. ff. de leg. 2. c De materia hujus decret. præter ſtatuta in Conc. Later. ſub Alexand. III. c. 4. & in Concil. Later. ſub Innocent. III. c. 33. vide omninò quæ noviſſimè ſancivit Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. ca. 5.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN